

Методичні поради щодо написання власного висловлення

Завдання з розгорнутою відповіддю виконувати, напевно, найскладніше. Воно вимагає від Вас застосування вмінь формулювати й обстоювати власну позицію, аргументувати, наводити приклади для підтвердження своїх міркувань, робити висновки, логічно й послідовно викладати думки у зв'язному тексті.

Результатом виконання такого завдання є створення власного висловлення (письмової роботи) з викладом свого ставлення до наведеного твердження чи окресленої проблеми.

Власне висловлення – це специфічний текст, у якому Ви обстоюєте й доводите свою позицію у форматі, запропонованому в тестовому зошиті. З одного боку, такий текст є результатом Вашої творчості, він цілком відбиває Ваші думки й переконання, демонструє Вашу мовленнєву вправність і рівень культури. З іншого, – це результат виконання тестового завдання, яке передбачає задану структуру й вимагає створювати цей текст у певному жанрі.

Формулювання відкритого завдання з розгорнутою відповіддю в тестовому зошиті ЗНО з української мови і літератури у 2015 році було подано у такий спосіб:

Прочитайте наведений текст.

Людина – істота соціальна, а тому їй не властиво надовго залишатися на самоті. Разом із тим багато хто впевнений, що саме самотність допомагає індивіду зрозуміти себе, проаналізувати своє життя. Вони заперечують думку, що тільки оточення може дати об'єктивну оцінку людині, її діям і вчинкам.

Наскільки людині варто дослухатися до думки оточення про неї?

Викладіть ваш погляд на цю проблему.

Виконуючи таке завдання, аргументуйте свою позицію, керуючись інструкцією в тестовому зошиті. Насамперед сформулюйте тезу, тобто речення або кілька речень, де було б відбито Ваше розуміння порушеної проблеми та ставлення до неї. Тож формулюйте тезу чітко й однозначно, не змінюйте її в процесі доведення. Далі обґрунтуйте свою тезу, наведіть два – три переконливі пояснення, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Необхідно, щоб аргументи не дублювали один одного, не суперечили один одному й сукупно були достатніми для обґрунтування тези.

До кожного з таких аргументів наведіть приклад. Приклад – це ілюстрація істинності Вашої тези. Один з прикладів має бути з художньої літератури або інших видів мистецтва. Зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену письменником, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору. Інший приклад має стосуватися історії, суспільно-політичних подій чи Вашого життєвого досвіду. Зосередьтеся на тому, щоб продемонструвати вмотивований зв'язок наведених прикладів з Вашою позицією.

Сформулюйте висновок, котрий підсумував би Ваші міркування. Пам'ятайте, що висновок має послідовно впливати з попередніх міркувань і бути логічно пов'язаним із висунутою тезою.

Прагніть викладати свої думки чітко, зрозуміло, логічно й послідовно.

Логічність виявляється в композиційному структуруванні етапів розвитку думки, у дотриманні причинно-наслідкових зв'язків між попередньою та наступною думкою, у доречності використаних фактів, їх смисловій мотивації.

Послідовність викладу думок реалізується дотриманням смислових зв'язків між реченнями.

Попереднє речення, як правило, є смисловим підґрунтям для подальшого розгортання думки.

Допомагають логічно й послідовно передати перебіг Ваших думок вставні слова й словосполучення, які додають роботі персональності (на мою думку, я вважаю, як мені здається й ін.), емоційності (на щастя, на радість, на жаль, як не прикро), визначають черговість застосованих аргументів (по-перше, по-друге, з одного боку, з іншого боку).

Дотримуйтеся норм української орфографії, пунктуації, граматики та стилістики. Вживайте ті слова і конструйте речення, щодо правильного написання й побудови яких Ви не маєте сумнівів.

Отож, усе залежить від Вас – Вашої кропіткої й постійної навчально-тренувальної діяльності впродовж часу, відведеного на підготовку до тестування, і цілеспрямованої, чіткої роботи у процесі написання власного висловлення на реальному тестуванні. Обирайте для себе пріоритети й крокуйте до поставленої мети з усвідомленням лише власної відповідальності за свої результати.

З програмою ЗНО з української мови і літератури та критеріями оцінювання власного висловлення Ви можете ознайомитися на сайті Українського центру оцінювання якості освіти у розділі «Підготовка до ЗНО».

Бажаємо успіхів!